

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
RA NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
ՇԻՐԱԿԻ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ
SHIRAK CENTER FOR ARMENIAN STUDIES NAS RA

ԾՐԱԳԻՐ PROGRAM

ՀՅՈՒՄԻՍԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԽԱՂՈՂԻՆԵՐՈՒՄ
(ՊԱՏՄԱՍՇՇԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ)

NORTHERN ARMENIA AT THE CROSSROADS OF HISTORY
(HISTORICAL-CULTURAL COMBINATIONS)

Գյումրի
Gyumri

22-23 հոկտեմբեր
oktober

2021

Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ց Ո Ւ Յ Ց

Մասնակիցների գրանցում՝ 22 հոկտեմբեր, 2021թ. 10³⁰-ին
Գիտաժողովի բացում. Ժ. 11³⁰-ին
Բացման և ողջույնի խոսքեր՝

Արմեն Հայրապետյան – ՀՀ ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի տնօրեն, պ.գ.թ., դոցենտ
Հասմիկ Հարությունյան - ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղի տնօրեն, արվ.թ., դոցենտ
Ինգա Ավագյան – «Կումայրի» պատմամշակութային արգելոց թանգարանի տնօրեն, պ.գ.թ., դոցենտ
Արտաշես Բոյաջյան – Շիրակի երկրագիտական թանգարանի տնօրեն, պ.գ.թ., դոցենտ

ՊԼԵՆԱՐ ՆԻՍ

Մելիք-Ադամյան Հայկ (Հայաստան)

Երկր.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտ

Խաչատրյան Համազասպ (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Հովհաննիսյան Արշավիր (Հայաստան)

Երկր.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտ

Բաբայան Տիգրան (Հայաստան)

Խ.Արովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան

Ռուս և եվրոպացի ճանապարհորդների մշակութաբանական և բնագիտական ուսումնասիրությունները հյուսիսարևելյան Հայաստանում (մինչև 1820թ.):

Սահակյան Լուսինե (Հայաստան)

բ.գ.թ., Երևանի պետական համալսարան

Խաղտիք - Համշենը հայոց բնօրրանի և պետականության մաս:

Հարությունյան Հասմիկ (Հայաստան)

արվ.թ. ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Կոմիտասի շիրակյան գրառումները:

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԵՐ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահող՝ Գ. ԱՅՎԱԶՅԱՆ

Վարդանյան Բենիկ (Հայաստան)

պ. գ. թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Մկրտչյան Լևոն (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ

Լեռնակերտի բրոնզ-երկաթիդարյան հուշարձանների մոդելավորման և թվայնացման խնդիրները:

Հովհաննիսյան Արթուր (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Հին Հայաստանի զենքերի և զինատեսակների ուսումնասիրության պատմագրությունը (նախնական ակնարկ):

Ղազարյան Գևորգ (Հունաստան)

աստվ. դոկտոր, Աթենքի ազգային համալսարան

Տրասիլիդոնի մետրոպոլիտոսիտության եպիսկոպոսական թեմերը IX-XI դդ.:

Աղամյան Նինետա (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ

Գովկասի հայոց բարեգործական ընկերության Գարսի մասնաճյուղի գործունեության պատմությունից (1889 թ. կեսից մինչև 1915 թթ.):

Ալեքսանյան Կարինե (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Սողազող էքսպանսիայի /նվաճման/ թուրքական ռազմավարությունը 1920թ. թուրք-հայկական պատերազմի շրջանում:

Ակոսյով Արկատի (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն,

Հայրապետյան Արմեն (Հայաստան)

պ.գ.թ., դոցենտ, ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Գիսկիմի (Բերդագրակի) գավառի պատմաճարտարապետական հուշարձանների տեղագրության ու արդի վիճակի շուրջ:

Այվազյան Գևորգ (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Վենետիկի Մխիթարյանների հոգևոր ներկայությունն Ալեքսանդրապոլի հասարակական կյանքում:

Ավագյան Ինգա (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Մարդության տարեգրությունը Էրիսխի երկրի մասին:

Կրբեկյան Վահագն, (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԱԻՆ Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա,

Մելիք-Ադամյան Հայկ (Հայաստան)

երկր.գ.թ., ԳԱԱ Երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտ

Պրոֆեսոր Պ.Բ. Լեբեդևի ավանդը 1926 թ. Լենինականի երկրաշարժի ուսումնասիրության ասպարեզում (135-ամյակի կապակցությամբ):

Հովհաննիսյան Հեղինե (Հայաստան)

Երևանի պետական համալսարան

Ռուբեն Հերյանի և Վահան Չերազի գործունեության համեմատական վերլուծություն:

Մալոյան Արման (Հայաստան)

պ.գ.թ., Կրթության զարգացման և նորարարությունների ազգային կենտրոն

Գարինի (Էրզրում) պատմության մի քանի տվյալների շուրջ (XVIII դարի վերջին քառորդ – XIX դարի առաջին քառորդ):

Մանուչարյան Աշոտ (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ

Գարսի փոխանորդությունը Հայաստանի առաջին Հանրապետության տարիներին:

Մովսեսյան Նարինե (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ

*Գարսի անկման գնահատականը ժամանակի հայ պատմագրության մեջ
(1920 թ. հոկտեմբեր):*

Նազարյան Լիանա (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ

*Բազրատունիների իշխանության տարածքները Տայքում և Կղարջքում VIII
դ. վերջին-IX դ. սկզբին:*

Պետրոսյան Լուսինե (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Մովսես Խորենացու հիշատակած Շերտաւոր եզրույթի շուրջ:

Սարգսյան Անժելա (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Միջազգային գիտակրթական կենտրոն

Գարս. անցյալը և ներկան:

ԱԶԳԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՎԵՍ

Նախագահող՝ Կ. ԲԱԶԵՅԱՆ

Մաք Դաունել Ռոբերտ (Միացյալ թագավորություն)

Բանահյուսական ընկերություն,

Մատիկյան Հասմիկ (Հայաստան)

բ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

*Մանկական բանահյուսությունը Մեծ Բրիտանիայում և Հայաստանում
պատմական ծիրում և արդի համատեքստում:*

Բազեյան Կարինե (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

*Շիրակի գեղարվեստական գործվածքը 19-րդ դ. վերջին և 20-րդ դարի
սկզբին:*

Բոյաջյան Արտաշես (Հայաստան)

պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայազիտական հետազոտությունների կենտրոն
Շիրակի մարզի բնակչության ազգային փոքրամասնությունների թվի շարժընթացը (XXդ. վերջ XXIդ. սկիզբ):

Գալստյան Հասմիկ (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
Խիպիլիկը որպես մեծավանջի դև:

Թառայան Զեմֆիրա (Հայաստան)

արվ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտ
Հայկական «Կարոս խաչ» վիպերգը և Ռուսվելյան խաչը:

Մելքոնյան Վարդուհի (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայազիտական հետազոտությունների կենտրոն
Լենինականի՝ արդյունաբերական քաղաք դառնալու ճանապարհը. մարդկանց ձայները որպես ուսումնասիրության աղբյուր:

Սահակյան Կարինե (Հայաստան)

հոգ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայազիտական հետազոտությունների կենտրոն
Հովհաննիսյան Ռոզա (Հայաստան)
ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայազիտական հետազոտությունների կենտրոն
Գյումրի-Ալեքսանդրապոլի հայտնի գերդաստանների մասին տեղական գրույցներ:

Վարդանյան Սերգեյ (Հայաստան)

ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
Թուրքիայի և Կենտրոնական Ասիայի կրոնավիճի համընցիների բարբառը և բանահյուսությունը:

Քորլի Տելիքս (Միացյալ թագավորություն)

Անկախ հետազոտող
Բնչու՞ են ինքնաբուխ արշավները հազվադեպ հայոց եկեղեցու պարագայում:

Ավետիսյան Թագուհի (Հայաստան)

Երևանի պետական համալսարան

Քջոցն ու խաչվառը XIII դարի սկզբի հայկական եկեղեցիների թմբուկների հարդարանքում (Հատիճավանք, Հովհաննավանք, Գանձասար):

Հակոբյան Զարուհի (Հայաստան)

արվ.թ., Երևանի պետական համալսարան

Դանիել թե՛ Թեկդա. հայկական վաղմիջնադարյան քանդակի մի հորինվածքի տարրնթերցումները:

Մատիկյան Հասմիկ (Հայաստան)

բ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Օրորոցայինը՝ որպես արթնացումի տեքստ բանասիրության և հեղինակային մտածիրում:

Մարգարյան Արաքսյա (Հայաստան)

արվ.թ., Հայաստանի գեղարվեստի պետական ակադեմիայի Գյումրու մասնաճյուղ

Աղեքսանդրայտլի գեղարվեստական կյանքը XX դարի սկզբին. նկարչական ստուդիայի (դպրոցի) հիմնադրման 100-ամյակին ընդառաջ:

Միքայելյան Լիլիթ (Հայաստան)

Երևանի պետական համալսարան

Գենդանագլուխ բարձրաքանդակները Բագրատունյաց Հայաստանի մի շարք եկեղեցիների հարդարանքում:

Նահատակյան Դավիթ (Հայաստան)

ճարտ.թ., Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան

Նորաշենի եկեղեցին. Ճարտարապետական նոր հետազոտություններ:

Պետրոսյան Արմինե (Հայաստան)

Հին ձեռագրերի ինստիտուտ Մատենադարան

Գենդանիների պատկերաքանդակները Անիի Մր. Գրիգոր եկեղեցու արտաքին հարդարանքում. խորհրդարանությունը և զուգահեռները միջնադարյան հայ արվեստում:

Աղայան Ռիտա (Հայաստան)

արվ.թ., ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

1988թ. երկրաշարժը հայ կոմպոզիտորների թեմատիկ շրջանակում:

Հայրապետյան Նինա (Հայաստան)

ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

Հայ արդի երգչախմբային երաժշտության փայլուն դրսևորումներից մեկը:

Կուզմինա Աննա (Հայաստան)

ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

Էդվարդ Միրզոյանի ստեղծագործական կապերի պատմությունից:

Հարությունյան Լուսինե (Հայաստան)

ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

Շիրակի երաժշտական բանահյուսության մի քանի նմուշների մասին:

Աղամյան Վարդգես (Հայաստան)

ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

Գեղունի Չթյանի փոկալ արվեստի ոճական խնդիրների շուրջ:

Եղոյան Նվարդ (Հայաստան)

ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

Զավախքի երաժշտական բանահյուսության արդի դրսևորմները:

Ասատրյան Անի (Հայաստան)

ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

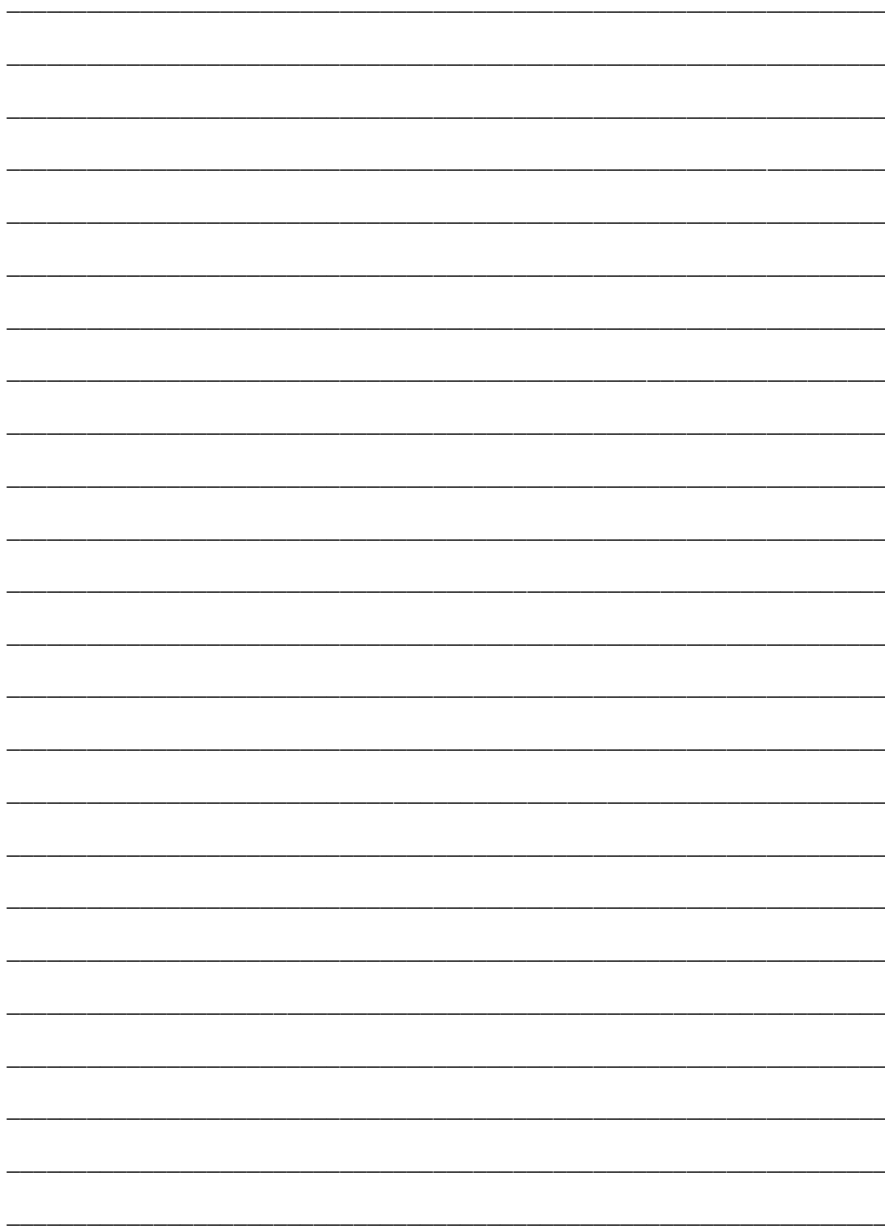
Գեորգի Տիգրանովը և հայ երաժշտության հիմնախնդիրները:

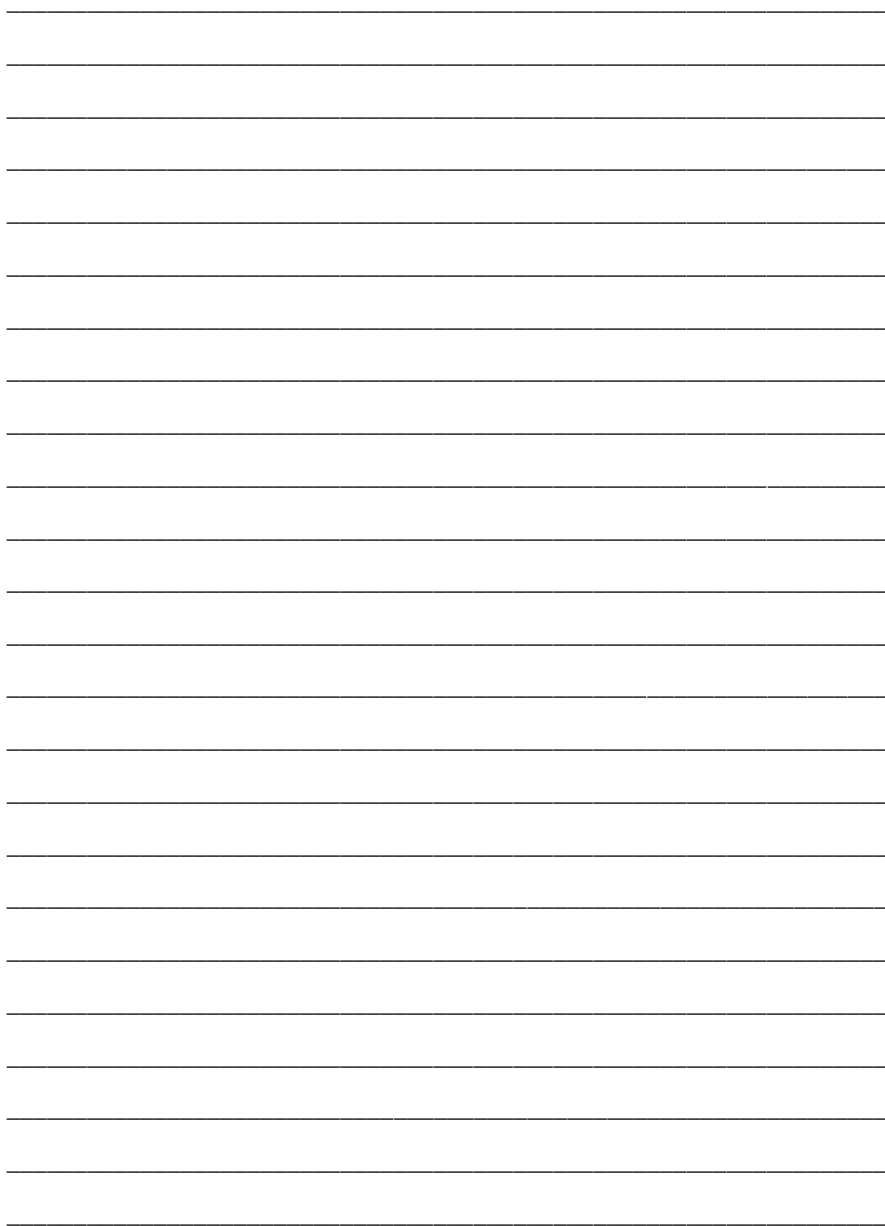
Թամիրոզյան Աննա (Հայաստան)

արվ.թ., ԵՊԿ Գյումրու մասնաճյուղ

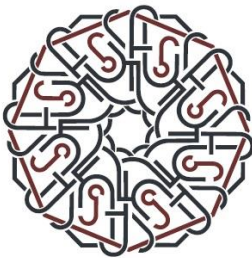
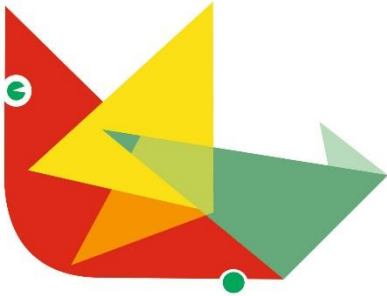
Ալ.Մպենդիարյանի դաշնամուրային ստեղծագործությունների ոճական որոշ առանձնահատկություններ

Գիտաժողովի կազմկումիտեն և ՀՀ ԳԱԱ Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի տնօրինությունը շնորհակալություն են հայտնում *Բնօրրան Պատմական Հուշարձանների Պահպանման Հայկական Ընկերություն* ՀԿ-ին, *Գյումրի համայնքի Երիտասարդական Պալատ ՀՈԱԿ-ին*, *Հենրիկ Բզիթյանի անվան գեղագիտության ազգային կենտրոնի Գյումրու բաժանմունքին* և *Հայկաբերդ հիմնադրամին* «Հյուսիսային Հայաստանը պատմության խաչուղիներում (պատմամշակութային համադրություններ)» գիտաժողովին աջակցելու համար:

ԲՆՕՐՐԱՆ